

Kulturminister Abid Q. Raja
Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 31. januar 2020

Norsk Arkivråd (NA) gratulerer med utnevnelsen og ønsker deg varmt velkommen som kulturminister. Innenfor ditt varierte ansvarsområde som kulturminister ligger også det overordnede ansvaret for Norges arkiv og for å få på plass en ny lov for dokumentasjon og arkiv.

Norsk Arkivråd er landets største frivillige arkivfaglige organisasjon. Vi har ca.1100 medlemmer, og medlemsmassen består både av virksomheter og enkeltmedlemmer. Medlemmene er fra alle deler av landet, og fra bedrifter og organisasjoner fra offentlig og privat sektor. Norsk Arkivråd er spesielt opptatt av primærfunksjonen til dokumentasjon og arkiv som er å dekke virksomhetens eget behov for tilgang til pålitelig dokumentasjon av hvordan de løser sitt oppdrag ved å forvalte og styre informasjon om oppgaveløsning, vurderinger, beslutninger og vedtak. En god dokumentasjonsforvaltning er en forutsetning for at offentlige virksomheter ivaretar sitt samfunnsansvar og bidrar til effektiv oppfyllelse av kravene til etterrettelighet og sporbarhet i forvaltningen samt kravene til å oppfylle offentlighet, innsyn og personvernlovgiving.

Når vi forteller at vi er opptatt av arkiv er det mange som tenker på unike, historiske dokumenter som for eksempel [pavebrevet fra 1189](#) og [vaktjournalen fra Oscarsborg 9. april 1940](#), begge bevart hos Arkivverket og en del av Norges dokumentarv¹. Enda flere tenker på støvete, ikke fullt så gamle, papir i kjelleren på kontoret, innbundne protokoller på hyller og brev lagret i arkivsystemet på jobben. Men færre tenker på eposter er lagret i innboksen, oversikter over lønn hentet fra lønssystemet, kommunikasjon med tilbydere i anskaffelsessystemet eller prosjektdokumenter og presentasjoner lagret og delt i samhandlingsløsninger når vi snakker om arkiv. Alt dette er eksempler på arkiv og dokumentasjon som opprinnelig ble tatt vare på for at virksomhetene skulle holde orden i sine oppgaver, forpliktelser og hvordan forholdet var til andre. At dokumentene var viktige i sin samtid gjorde at de ble tatt vare på og så etter mange år ble til viktig dokumentasjon av historien for kommende generasjoner. Norsk Arkivråd er opptatt av at kulturministeren, som eier av Arkivverket, må samarbeide tett med distrikts- og digitaliseringsministeren og kommunal- og moderniseringsministeren for å sette i verk løsninger som sikrer at dagens digitale dokumentasjon blir tilgjengelig for samtiden og ettertiden i stedet for å forsvinne på grunn av manglende styring og forvaltning.

¹ Norges dokumentarv <https://www.arkivverket.no/utforsk-arkivene/norges-dokumentarv>

«NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver»² gir et godt bilde av de utfordringene arkiv- og dokumentasjonsfaget står overfor i et digitalt samfunn. Den viser også hvordan dokumentasjonsforvaltning er en av de viktigste forutsetningene for at digitaliseringen kan skje uten at sporbarhet og en forsvarlig forvaltning svekkes. Førrige arkivlov fra 1999 ble vedtatt 12 år etter at NOU 1987:35³ som inneholdt forslaget til lovtekst ble lagt fram. NOU 2019:9 inneholder mange forslag som trenger videre utredning og lovforslaget bør bearbeides videre før det trer i kraft, noe rekken av hørings svar viser. Men denne gangen kan vi ikke vente i 12 år på ikrafttredelsen av et moderne lovverk. Arkivregelverket og offentlighetsloven henger tett sammen, men dagens umoderne arkivregelverk legger ikke til rette for at innsyn og åpenhet praktiseres i tråd med offentlighetsprinsippet. Dette skyldes i stor grad at arkivregelverket tar utgangspunkt i at forvaltningen jobber slik vi gjorde da den ble skrevet. Arkivlovutvalget påpeker at det trengs videre utredning om hvordan innsyn og åpenhet kan praktiseres i en moderne og digital forvaltning. Gjennomsiktighet i forvaltningen mener vi er for viktig til at vi kan være tålmodige.

Vår viktigste oppfordring til deg er derfor å legge press på at et nytt lovverk for arkiv og dokumentasjonsforvaltning kommer på plass snarest mulig. Vi taper alle sammen på at et moderne lovverk og løsninger som passer et digitalt samfunn ikke er på plass. Både som arbeidstakere, når vi ikke gjenfinner den informasjonen vi trenger for å løse oppgavene våre. Som offentlig virksomhet, når vi ikke klarer å etterspore beslutninger og vite hvordan vi har løst samfunnsoppdraget vårt. Som åpent og transparent demokrati, når vi ikke kan ettergå forvaltningen i sømmene. Som enkeltindivider, når de instansene som burde det, ikke klarer å gjenskape vår rettighetsdokumentasjon. Og til slutt som samfunn, når vi ikke har et komplett, riktig eller relevant fundament som utgjør våre arkiv eller en lov som legger til rette for offentlighet og gjennomsiktighet.

Norsk Arkivråd ønsker deg lykke til med det viktige oppdraget som Norges kulturminister og i det videre arbeidet med å få på plass et nytt regelverk for arkiv og dokumentasjon. Vi oppfordrer til at du tenker bredt i valg av fagpersoner som skal videreføre arbeidet, de bør representere hele verdikjeden til dokumentasjon og arkiv i tillegg til en bred og dyp kompetanse om teknologi og digitalisering.

Vennlig hilsen
Anja Jergel Vestvold
Leder
Norsk Arkivråd

² NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver
www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-9/id2639106/

³ «NOU 1987: 35 Samtidens arkiver – fremtidens kildegrunnlag. Arkivverkets presserende oppgaver» Ot.prp. nr. 77 (1991–92) i 1992